

[Breckmann]

ger regeringen landsstyret at fjerne Lagtingets budgetterede underskud for 1994, der lyder på 250 mio. kr., svarende til 25 mia. kr. efter danske forhold. Samtidig synes regeringen og Folketinget at ville acceptere et 55 mia. kroners underskud på Danmarks finanslov. Men det bør tilføjes, at selvfølgelig bliver landsstyrets budgetunderskud 2-3 gange så stort som forventet, hvad der ganske vist kræver store besparelser – og det kan jeg virkelig bifalde – men det hverken kan eller vil forbedres med skatteforhøjelser; det advarer jeg om.

Mens regeringen foreslår fremrykning af planlagte offentlige investeringer i Danmark, har den krævet, at landsstyret opgiver al vedligeholdelse og færdiggørelse af offentlige anlæg på Færøerne. Det er lidt selvmodsigende. Samtidig med, at regeringen påstår, at den vil sænke marginalskatterne i Danmark for at få hjulene i gang igen og øge beskæftigelsen, har den pålagt landsstyret at forhøje skattetrykket på Færøerne, ikke direkte måske, men indirekte.

Bloktilskuddet til Færøerne og refusionen før det er øremærket hovedsagelig til social-, skole- og sundhedsvæsenet, nemlig de dyre poster på vor finanslov på henholdsvis 400, 180 og 160 mio. kr. Den delvise danske finansiering af Færøernes offentlige sektor i mange, mange år har været en økonomisk øjebliksfordel, som vi nu betaler en høj pris for. Vor fiske-ribaserede økonomi orker nemlig ikke at opretholde de dyre danske institutionsnormer, som også er pålagt Færøerne. Nu kollapser vort spinkle erhvervsgrundlag under den vældige offentlige overvægt.

Jeg har i hele mit politiske virke advaret imod de institutionelle og fagforeningsbestemte krav, som har pålagt Færøerne nogle anlægs- og lønudgifter, som en fødevarebaseret økonomi ikke tåler at bære, men det er dog aldrig lykkedes at samle et flertal om et alternativ og en billigere offentlig drifts- og anlægs politik, der kunne passe til Færøerne. Derfor sidder vi nu op til halsen i gældsproblemer, og hvad der er værre: Der er for lidt forståelse både på Færøerne og i Danmark for, hvordan vi kan vende udviklingen fra den katastrofekurs, øerne fortsat er på.

Danske institutionsmodeller på Færøerne minder noget om overdimensionerede ulandsprojekter, der ikke passer ind i den lokale øko-

nomi. Danske uddannelser og fagforeningskrav har påført os et offentligt lønniveau, som overført til erhvervssektoren har gjort al produktion til hjemmemarkedet og af fiskerieksporvarer ulønsom. Den offentlige sektor svulmede især under det socialistiske landsstyre fra 1985 til 1989 – udlandsgælden tredobledes i denne periode – og man har efter tilbageslaget i fiskeriet og fiskeprisfaldet stædigt nægtet at indrette sig efter den nye barske virkelighed.

Jeg synes også, det er meget godt, at det er en socialdemokratisk ledet færøsk regering, der forhandler med den danske modpart, fordi det er præcis de samme landsstyreparterier, der sprængte den færøske økonomi i 1980'erne, som nu sidder med magten.

Landskassens andel af bruttonationalproduktet holdt sig fra 1975 til 1985 på ca. 50 pct., men så skete jo udgiftsekspllosionen. I 1989 – efter 4 år med socialistisk styre – var landskassens forbrug nået op på 62 pct. af bruttonationalproduktet, og i år når det, især på grund af behovet for lån til refinansiering og et stort fald i disponibel indtægt, helt op på 90 pct. af bruttonationalproduktet. Vores bruttonationalprodukt er nemlig faldet 25-30 pct. det sidste år, fra ca. 6 mia. kr. til 5 mia. kr., og landskassens forbrugs- og lånebehov er på 4,5 mia. kr. Det er en forfærdelig fordeling.

Men Færøernes behov for gentagne statslån hører også med i en dansk finanslovdebat. Først i denne uge forhandlede vort socialistiske landsstyre med regeringen om lån til recykling af gammel offentlig gæld samt om et nyt kriselån til det færøske banksystem. Og dette er akut nødvendigt, fordi Finanstilsynet just har krævet nye store hensættelser til nedvurdering af boligmassens værdi. Det lykkedes også i forgårs at få et statslån på 1,3 mia. kr. til redning af vort bankvæsen, og denne akutte hjælp er de allerfleste færinger taknemlige for. Den eneste betingelse fra regeringen af betydning var, at landsstyret skal få Lagtingets 1994-budget til at balancere eller selv klare lånefinansiering af et eventuelt underskud uden statshjælp. Det var også en god betingelse, og den takker jeg for.

Det budgetterede underskud er nu 250 mio. kr., men sidst i 1994 er der lagtingsvalg, og de socialistiske landsstyreparterier er mere optaget af at købe stemmer end af budgetansvarlighed. Det er noget, der er forstemmende.